

سیستم‌های اطلاعاتی بیماری‌ها

با رویکرد مدیریت اطلاعات بیماری دیابت

جبرائیل فرضی (مربی گروه مدارک پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زابل)

دکتر فرید عبادی فردآذر (دانشیار گروه خدمات بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی ایران)

دکتر علیرضا ظهور (استاد گروه اپیدمیولوژی دانشگاه علوم پزشکی ایران)

دکتر رضا صفدری (استادیار گروه مدارک پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران)

دکتر محمدحسن کریمفر (استادیار گروه علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی زابل)

سید پوریا هدایتی (مربی گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی زابل)

عنوان و پدیدآور	سیستم‌های اطلاعاتی بیماری‌ها با رویکرد مدیریت اطلاعات بیماری/ دیابت/ مولفین
مشخصات نشر	جبرائیل فرضی، { و دیگران }، [برای] دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زابل.
مشخصات ظاهری	تهران: عبادی‌فر - راه تندرستی، ۱۳۸۷.
شابک	۱۷۱ ص: : جدول، نمودار.
وضعیت فهرست‌نویسی	۹۷۸-۹۶۴-۸۱۴۷-۱۸-۶
یادداشت	فیبا
یادداشت	مؤلفین: جبرائیل فرضی، فرید عبادی فرد آذر، علیرضا ظهور، رضا صفدری، محمدحسن کریمفر، پوریا هدایتی.
موضوع	کتابنامه: { ۱۷۰ - ۱۷۱ }.
موضوع	مدارک پزشکی -- مدیریت
موضوع	دیابت -- درمان
موضوع	انفورماتیک پزشکی
موضوع	ذخیره و بازیابی اطلاعات -- پزشکی -- خدمات
موضوع	نظام‌های اطلاعاتی مدیریت
شناسه افزوده	فرضی، جبرائیل، ۱۳۴۵ -
شناسه افزوده	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زابل
رده بندی کنگره	۱۳۸۷ م ۴۹۹/س ۹۷۶ RA
رده بندی دیویی	۶۵۱/۵۰۴۲۶۱
شماره کتابشناسی ملی	۱۶۶۴۶۹۰

سیستم‌های اطلاعاتی بیماری‌ها

با رویکرد مدیریت اطلاعات بیماری دیابت

نویستندگان: جبرائیل فرضی، دکتر فرید عبادی فرد آذر، دکتر علیرضا ظهور.

دکتر رضا صفدری، دکتر محمدحسن کریمفر، سید پوریا هدایتی

طرح جلد و صفحه‌آرایی: سیدحسین امجد

نشر: عبادی‌فر - راه تندرستی

چاپ: امیرنقش ■ ناظر چاپ: مجید کرکی

چاپ: ۱۳۸۷ ■ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

ISBN: 978-964-8147-18-6

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۱۴۷-۱۸-۶

نقل از کتاب با ذکر مأخذ مجاز و هرگونه بهره‌برداری دیگر و تصویربرداری منوط به اجازه کتبی از ناشر می‌باشد.

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	پیشگفتار

بخش اول: مدیریت اطلاعات

فصل اول

سیستم های اطلاعاتی

۱۸	سیستم چیست؟
۲۳	اطلاعات
۲۳	داده در مقابل اطلاعات:
۲۵	مدیریت "داده ها"
۲۵	انواع داده
۲۷	چرخه حیات داده:
۲۹	ارزش مورد انتظار اطلاعات
۲۹	سیستم اطلاعات مدیریت
۳۰	ویژگی های سیستم اطلاعات مدیریت
۳۱	عناصر سیستم اطلاعاتی
۳۲	خلاصه عناصر تشکیل دهنده سیستم
۳۴	طبقه بندی اطلاعات
۳۵	نرم افزار
۳۷	سخت افزار
۳۷	مدل چهار مرحله ای ایجاد سیستم

- مرحله ارزیابی..... ۴۱
- مرحله تعیین مختصات طراحی..... ۴۲
- مرحله استقرار..... ۴۳

فصل دوم

سیستم مدیریت اطلاعات سلامت

- سیستم مدیریت اطلاعات..... ۴۶
- نیازهای اطلاعاتی مدیران..... ۴۸
- سیستم‌های اطلاعاتی سلامت..... ۴۹
- سیستم مدیریت اطلاعات سلامت..... ۴۹
- اصلاح سیستم اطلاعات سلامت..... ۵۰
- فرایند‌های اطلاعاتی..... ۵۲
- ارتباط بین سیستم‌های اطلاعاتی و سلامت..... ۵۳
- ضرورت بازنگری در ساختار سیستم‌های اطلاعات سلامت..... ۵۴
- اجزاء سیستم اطلاعات سلامت (چارچوب ارزیابی)..... ۵۷
- نیازهای اطلاعاتی:..... ۵۸
- ثبت اطلاعات الکترونیک بیماران..... ۵۹

بخش دوم: مدیریت اطلاعات بیماری‌ها در کشورهای مختلف

فصل اول

مدیریت اطلاعات بیماری دیابت

- مقدمه:..... ۶۴
- بیان مساله و اهمیت موضوع:..... ۶۵

فصل دوم

مدیریت اطلاعات بیماری دیابت در اروپا و انگلستان

- مراقبت و پژوهش دیابت در اروپا:..... ۷۲
- اهداف پنج ساله:..... ۷۳
- ضرورت ثبت اطلاعات دیابت در انگلستان:..... ۷۴

۷۵	گروه مشاور استانداردهای بالینی CSAG، 1994
۷۵	گروه پیامدهای بالینی، ۱۹۹۷
۷۶	انجمن دیابت انگلستان، ۱۹۹۱
۷۶	نقش مراکز ثبت اطلاعات در معالجه دیابت
۷۷	ثبت اطلاعات دیابت در انگلستان
۸۵	نقش مراکز ثبت دیابت در تحقیق
۸۶	نظام ملی ثبت اطلاعات دیابت انگلستان
۸۶	اداره آمار ملی ONS
۸۶	سازمان بهداشت ملی انگلستان NHS
۸۸	- سازمان نوسازی
۸۹	ساختار خدمات ملی دیابت
۹۰	برنامه ملی پشتیبانی ممیزی بالینی NCASP
۹۷	زمینه و هدف پروژه دیابت NCASP

فصل سوم

مدیریت اطلاعات بیماری دیابت در اسکاتلند

۱۰۶	مقدمه
۱۰۷	سیستم‌های اطلاعات مراقبت دیابت اسکاتلند (SCI-DC)
۱۰۹	زیرساخت اطلاعاتی مجموعه داده‌های اسکاتلند
۱۰۹	سیستم دیابت لانارک شایر LDS
۱۱۲	شبکه مدیریت بالینی دیابت تی ساید MCNs
۱۱۴	کدگذاری بالینی در نظام ملی سلامت اسکاتلند
۱۲۲	جریان اطلاعات ثبت دیابت اسکاتلند
۱۲۵	محرمانگی و امنیت داده‌ها در سیستم‌های بالینی
۱۲۵	جمع‌آوری داده‌های بیماران دیابتی
۱۲۶	مقررات موسسات ثبت دیابت

فصل چهارم ثبت اطلاعات دیابت در آمریکا

- ۱۳۲ پنسیلوانیا و داکوتای شمالی:
۱۳۶ انجمن دیابت آمریکا

فصل پنجم ثبت اطلاعات دیابت در ایران

- ۱۳۸ مقدمه:
۱۳۹ ابزار گردآوری داده‌های غربالگری دیابت:
۱۴۱ روش گزارش دهی:
۱۴۲ وظایف سطوح کنترل و مراقبت دیابت کشور:

فصل ششم مقایسه سیستم‌ها و پیشنهادها

- ۱۴۶ مقدمه:
۱۴۷ محورهای مورد بررسی:
۱۴۷ محور اول: اهداف نظام ملی ثبت اطلاعات دیابت
۱۴۷ محور دوم: ساختار نظام ملی ثبت اطلاعات دیابت
۱۵۲ محور سوم: عناصر اطلاعاتی نظام ملی ثبت اطلاعات دیابت
۱۵۴ محور چهارم: معیارهای ثبت نظام ملی ثبت اطلاعات دیابت
۱۵۵ محور پنجم: فرایند گردآوری داده‌ها
۱۵۹ محور ششم: سیستم‌های طبقه‌بندی

فصل هفتم نتیجه‌گیری

- ۱۶۲ مقدمه:
۱۶۳ نتایج:
۱۷۰ منابع:

بسم الله الرحمن الرحيم

«يرفع الله الذين آمنوا منكم و الذين اوتوا العلم درجات»

خداوند مقام اهل ایمان و دانشمندان عالم را (در دو جهان) رفیع می گرداند.

(سوره مبارکه مجادله- آیه ۱۱)

از دیدگاه دین مبین اسلام، انسان موجودی کمال گرا و همواره در حال تکامل است و جهت گیری او به سمت کمال بی نهایت یعنی خداوند تبارک و تعالی است.

یکی از راههای اصلی کمال و تقرب به ذات اقدس الهی، علم و دانش است. از این روست که در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران توجه به علم و دانش، تحقیق و نشر آن در صدر توسعه اهداف ملی قرار دارد.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زابل نیز به عنوان یک دانشگاه تازه تاسیس و مولود نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، با عنایت به تاکیدات مقام معظم رهبری، موضوع «نوآوری علمی» و تلاش در جهت رشد و شکوفایی هر چه بیشتر در زمینه های علمی را در سرلوحه فعالیت های خویش قرار داده است.

کتاب حاضر ضمن بررسی وضعیت مدیریت اطلاعات سلامت در کشورهای مختلف، به ارائه ساختار و الگوی سیستم اطلاعاتی بیماری‌ها در کشورمان می‌پردازد.

امید است که مجموعه مطالب علمی کتاب در ارتقاء سطح علمی دانشجویان مقاطع مختلف گروه علوم پزشکی مفید واقع شده و مورد توجه و بهره‌برداری صاحب نظران، محققان و علاقمندان قرار گیرد و با اعلام نظرات و پیشنهادهای اصلاحی خود ما را در ترویج و انتشار آثار جامعه علمی کشور یاری فرمایند.

دکتر محمدحسن کریمفر

معاون آموزشی و پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی زابل

پیشگفتار

حمد و سپاس بیکران به پیشگاه خداوند منان که این توفیق را به بندگان حقیرش عطا فرمود که بتوانیم کتاب حاضر را تقدیم دانشجویان مدارک پزشکی و مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی و علاقه مندان کنیم.

میهن اسلامی ما، پس از سال ها و قرن ها اسارت فرهنگی و علمی، اینک در اشتیاق استقلال گام های محکم و استواری برمی دارد. همه روزه در گوشه و کنار میهن اسلامی مان جوانه های خود کفایی علمی و فنی ظهور نموده و با عنایت و یاری خداوند سبحان و توجهات قطب عالم امکان حضرت ولی عصر (عج) و عنایت خاص مقام معظم رهبری به علم و عالم و تلاش اساتید متعهد و متخصص، سنگرهای دانش و فن به تسخیر در می آیند.

سپاس و ستایش بیکران خداوندی را که توفیق عنایت فرمود تا در مسیر تعلیم و تربیت آینده سازان بهداشت و درمان کشورمان قدمی برداریم.

کتاب حاضر بر اساس پژوهش های انجام گرفته و با استفاده از منابع داخلی و خارجی و تجارب چندین ساله مولفین و به عنوان جزئی از سرفصل های مصوب درس

"مدارک پزشکی" در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته مدارک پزشکی و درس "سیستم‌های اطلاعاتی" در مقطع دکترای تخصصی مدیریت اطلاعات بهداشتی و درمانی تدوین گردیده است.

با تلاش و دقت زیاد، مترادف کلمات، اختصارات و عبارات تخصصی مدیریت اطلاعات سلامت را در زیرنویس به زبان انگلیسی نوشته ایم. هدف اصلی این بود که دانشجویان عزیز را ترغیب و تشویق نماییم که ضمن یادگیری این واژه‌های تخصصی، خود به دنبال استفاده از متون خارجی باشند.

کتاب حاضر مشتمل بر دو بخش اصلی و نه فصل می باشد:

بخش اول:

فصل یک، شامل تعاریف، اصطلاحات، اجزاء و مدل‌های سیستم‌های اطلاعاتی است که مکرراً در این کتاب مورد استفاده قرار گرفته است.

فصل دو، شامل تعاریف، اهداف، اجزاء و اصلاحات تخصصی مورد نیاز در زمینه مدیریت اطلاعات سلامت است.

بخش دوم:

فصل اول، به مفاهیم، اهمیت و تعاریف واژه‌های تخصصی سیستم‌های اطلاعاتی بیماری‌ها پرداخته شده است.

فصل دو تا پنج، به اهداف، ساختار، مجموعه حداقل داده‌ها، معیارها، فرایند گردآوری داده‌ها و سیستم طبقه‌بندی مورد استفاده در سیستم‌های اطلاعاتی بیماری‌ها به ترتیب در کشورهای انگلستان، اسکاتلند، آمریکا و ایران به صورت مفصل پرداخته شده است.

فصل شش، سیستم‌های اطلاعاتی بیماری‌ها در کشور‌های اشاره شده در محور-های مورد بررسی مقایسه و پیشنهاداتی برای کشورمان ارائه گردیده است.

فصل هفت، با ارزیابی کلیه اطلاعات کتاب و با ارائه یک نمودار جامع، نتایج به صورت خلاصه بیان شده است.

در اینجا فرصت را مغتنم شمرده و از جناب آقای دکتر محمد حسن کریمفر معاون محترم آموزشی و پژوهشی دانشگاه، سرکار خانم بدخش مدیر محترم پژوهشی، سرکار خانم ناروئی کارشناس مسئول محترم پژوهش، سرکار خانم محمودی تایپیست محترم دانشکده بهداشت و کلیه همکاران محترم دانشگاه که ما را در آماده سازی و تدوین این اثر یاری نمودند صمیمانه تشکر و قدردانی می نمائیم و از آنجایی که محتوی کتاب را خالی از اشکال نمی انگاریم، موجب امتنان خواهد بود اگر از نظرات و راهنمایی های ارزشمند ارجمند بهره مند شویم.

پست الکترونیکی جهت تماس: jebrailfarzi@yahoo.com

مؤلفین

تابستان ۱۳۸۷